

Bedömning av säker resväg i asylärenden

RS/023/2021

Fastställelsebeslut: RA/058/2021			Version 1.0
Beslutsdatum: 2021-03-12			
Gäller för: hela myndigheten			
Gäller från och med: 2021-03-12			
Datum för revidering	Version	Avsnitt som reviderats	Beslutsbeteckning
ange datum	nummer	innehåll	XX/XXX/XXXX
ange datum	nummer	innehåll	XX/XXX/XXXX

Fakta om rättsliga ställningstaganden

Rättsliga ställningstaganden utgör Migrationsverkets uttalanden om hur en författning bör tolkas och är styrande för myndighetens medarbetare. De beslutas av chefen för rättsavdelningen.

Rättsliga ställningstaganden förs in i en särskild dokumentserie, RS-serie. Dokumentserien är gemensam för hela myndigheten. Beslut om fastställande, ändringar och upphävande av ett rättsligt ställningstagande förs in i beslutsdokumentserien för chefen för rättsavdelningen.

Innehållsförteckning

Fakta om rättsliga ställningstaganden	1
1. Sammanfattning	3
2. Bakgrund	3
3. Rättslig bedömning	4
3.1 Vad är säker resväg?	4
3.2 När ska bedömningen om säker resväg göras?	5
3.3 Hur ska bedömningen göras?	5
3.4 Vem har bevisbördan?	6
3.5 Utredning	6
3.6 Barn utan vårdnadshavare och ensamstående kvinnor	7
Översikt över prövningsordningen	8
.....	8

1. Sammanfattning

- Om säkerhetssituationen i ett land kräver det, och frågan är relevant i det enskilda ärendet ska beslutet i ett asylärende innehålla en bedömning av om en resväg är säker till hemorten eller internflyktsorten. En resväg som inte är säker kan medföra skyddsbehov.
- Andra hinder längs resvägen eller i samband med en verkställighet än de som medför att skyddsbehov uppstår utgörs av praktiska verkställighetshinder.
- Resvägens säkerhet behöver inte bedömas om en asylsökande är att anse som flykting eller alternativt skyddsbehövande gentemot sin hemort och det inte finns något relevant och rimligt internt flyktalternativ.
- Ett undantag från detta är om resvägens bristande säkerhet medför att den asylsökande får en högre skyddsstatus på grund därav än den som den sökande får vid bedömningen gentemot hemorten. Sökanden har då rätt till den högre skyddsstatusen.
- Vid bedömningen av om en resväg är säker ska beaktas om säkerhetsläget där kan anses föreligga även på lång sikt eller endast på kort sikt. Tillfälliga säkerhetsproblem på resvägen ska inte ligga till grund för skyddsstatus.
- Det är den sökande som har bevisbördan för att göra sannolikt att det föreligger skyddsbehov. Officialprincipen ska beaktas. Det är Migrationsverket som har bevisbördan för att det föreligger ett säkert internt flyktalternativ.

2. Bakgrund

Europadomstolen för mänskliga rättigheter har i dom den 11 januari 2007 (målet Salah Sheekh ./, Nederländerna) uttalat att vissa garantier måste föreligga för att man ska kunna förlita sig på ett internt flyktalternativ. Personen som ska utvisas måste kunna resa till det aktuella området, få tillträde till området och kunna bosätta sig där.

Om inte kan en fråga enligt artikel 3 i Europakonventionen uppstå, särskilt om frånvaron av sådana garantier leder till möjligheten att den utvisade hamnar i ett område i ursprungslandet där han eller hon kan bli utsatt för illabehandling (para 141).

Europadomstolen för mänskliga rättigheter har i dom den 20 juli 2011 (målet Sufi och Elmi ./ Storbritannien) sammanfattningsvis uttalat, att artikel 3 i Europakonventionen inte förhindrar en medlemsstat att förlita sig på ett internt flykt-alternativ förutsatt att personen som avses kan resa till, få tillträde till och bosätta sig i området i fråga utan att utsättas för en verklig risk för illabehandling enligt artikel 3. (para 294). Domstolen uttalade vidare att en av klagandena inte kunde resa säkert till det område från vilket han härstammade, och riskerade att hamna i en bosättning för internflyktingar, där förhållandena var sådana att de nådde ”artikel 3-tröskeln”. Detta, sammantaget med förhållandena på hans senaste bostadsort, gjorde att domstolen fann att en verkställighet skulle utgöra ett brott mot personens rättigheter enligt artikel 3 i konventionen (para 303-304).

I MIG 2019:14 anges att inom ramen för bedömningen av en asylsökandens skyddsbehov kan även frågan om det finns en säker resväg till hemorten eller annan säker plats i hemlandet aktualiseras. Denna prövning måste göras med beaktande av den sökandes individuella omständigheter samt aktuell och relevant landinformation.

Detta rättsliga ställningstagande syftar till att klargöra på vilket sätt prövningen av säker resväg ska ske.

3. Rättslig bedömning

3.1 Vad är säker resväg?

Förutsättningen för att en resväg ska anses vara säker är att personen kan resa till hemorten eller till det interna flyktalternativet utan att utsättas för verklig risk för skyddsgrundande behandling motsvarande vad som framgår av artikel 3 i Europakonventionen. Artikel 3 motsvaras i svensk rätt bland annat av 4 kap. 2 § utlänningslagen. Enligt 1951 års Genèvekonvention angående flyktingars rättsliga ställning ska även bedömas om en person är flykting. Denna bestämmelse motsvaras i svensk rätt av 4 kap. 1 § utlänningslagen.

Riskerna i samband med resan ska därför bedömas i enlighet med 4 kap. 1 och 2 §§ utlänningslagen. Att det vid prövningen av en fråga om avvisning eller utvisning ska beaktas om verkställighetshinder föreligger framgår av 8 kap. 7 § utlänningslagen.

En bedömning av om resvägen är säker görs för att fastställa om skyddsbehov föreligger. Bedömningen i övrigt av om en verkställighet kan ske eller av andra eventuella hinder längs resvägen görs för att fastställa om det föreligger praktiska verkställighetshinder. Sådana hinder kan till exempel utgöras av svårigheter att erhålla pass eller att resa till destinationen.

För barn utan vårdnadshavare kan avsaknad av ordnat mottagande utgöra hinder. Praktiska verkställighetshinder medför inte att skyddsbehov uppstår.

3.2 När ska bedömningen om säker resväg göras?

Bedömningen om en resväg är säker ska göras i fråga om länder där säkerhetsläget varierar i olika delar av landet och när det mot bakgrund av de skäl som den sökande anför är av betydelse i det enskilda ärendet.

Om det är av betydelse i det enskilda ärendet ska bedömningen göras såväl i beslutet i grundärendet som inför en verkställighet, i samband med överklagande och omprövning och i ett ärende om ny prövning.

3.3 Hur ska bedömningen göras?

Bedömningen av om en resväg *till hemorten* är säker ska ske mot bakgrund av de kriterier rörande skyddsbehov som anges i 4 kap. 1 och 2 §§ utlänningslagen. Om bedömningen utmynnar i att en resväg inte är säker medför det att personen som avses är skyddsbehövande. En resväg som inte är säker vid en prövning enligt nyssnämnda lagrum medför alltså inte att det föreligger praktiska verkställighetshinder, utan medför att det föreligger skyddsbehov. Det föreligger dessutom verkställighetshinder enligt 12 kap. 1-3 §§, men tillstånd beviljas enligt bestämmelserna i 4 kap.

Det som ska beaktas i skyddshänseende gällande resvägen *till det interna flyktalternativet* är om det är relevant att personen reser där. Detta innebär att det bland annat måste prövas att ”den enskilde inte riskerar att utsättas för förföljelse eller skyddsgrundande behandling på annan grund än den ursprungliga” (MIG 2009:4).

Prövningen av vad som är relevant sker således enbart med avseende på ett internt flyktalternativ och resvägen dit. Om dessa inte är relevanta innebär det att personen är skyddsbehövande enligt utlänningslagen.

Vid bedömningen av om en resväg är säker ska beaktas om säkerhetsläget kan anses godtagbart även på lång sikt. Tillfälliga säkerhetsproblem utefter resvägen ska inte ligga till grund för skyddsstatus. Det bör även beaktas att resvägen inte utgör någon slutdestination för personen som avses. Ett skiftande säkerhetsläge utefter resvägen över tid bör därför inte tillmätas samma vikt vid skyddsprövningen som ett skiftande säkerhetsläge på slutdestinationen (hemorten eller det interna flyktalternativet).

Prövningsordningen framgår av skissen i bilagan. Först prövas om den sökande har skyddsbehov mot hemorten.

Om skyddsbehov föreligger mot hemorten prövas om det finns ett inre flyktalternativ. Om ett sådant befinns vara relevant och rimligt, prövas om säkerheten på resvägen till det interna flyktalternativet medför skyddsbehov.

Om säkerhetsläget medför att skyddsbehov uppstår beviljas uppehållstillstånd som skyddsbehövande. I motsatt fall avslås ansökan (om skäl i övrigt för tillstånd saknas).

Om skyddsbehov inte föreligger mot hemorten prövas om säkerheten på resvägen till hemorten medför skyddsbehov. Om säkerhetsläget medför att skyddsbehov uppstår prövas om det finns ett inre flyktalternativ. Om sådant inte finns beviljas uppehållstillstånd som skyddsbehövande.

Om internt flyktalternativ finns prövas om säkerheten på resvägen dit medför skyddsbehov. Om sådant skyddsbehov finns beviljas uppehållstillstånd som skyddsbehövande. I annat fall avslås ansökan (om skäl i övrigt för tillstånd saknas).

Även om en person har skyddsbehov gentemot hemorten som medför en viss skyddsstatus, t.ex. alternativt skyddsbehövande, kan säkerhetsläget utefter resvägen till hemorten vara sådant att personen på grund därav ska anses vara flykting och därmed vara berättigad till en högre skyddsstatus.

3.4 Vem har bevisbördan?

Det är den sökande som har bevisbördan för att de faktiska omständigheter som krävs för uppehållstillstånd föreligger. I detta ligger att sökanden ska göra sannolikt att skyddsbehov föreligger på grund av vad som riskeras såväl på hemorten som utefter resvägen dit. Migrationsverket har dock ansvaret för att ett ärende blir tillräckligt utrett (officialprincipen).

Det är Migrationsverket som har bevisbördan för att det föreligger ett säkert internt flyktalternativ och en säker resväg dit (MIG 2006:1 och MIG 2007:12).

3.5 Utredning

Om det är av betydelse i det enskilda ärendet med hänsyn till förhållandena i den sökandes hemland och till vad sökanden uppger, ska utredningen rörande skyddsbehov även omfatta säkerheten på resvägen till den sökandes hemort och/eller till ett eventuellt internt flyktalternativ. Relevant landinformation gällande aktuellt säkerhetsläge ska inhämtas och bedömas såväl inför beslut i grundärendet som inför verkställighet, överklagande, omprövning och i ärende om ny prövning. Bedömningen görs utifrån den landinformation som är tillgänglig vid varje enskilt tillfälle.

Utredningen ska även för barn utan vårdnadshavare som saknar ordnat mottagande i hemlandet omfatta säkerheten utefter resvägen då detta har betydelse för prövningen av skyddsbehovet.

3.6 Barn utan vårdnadshavare och ensamstående kvinnor

Prövningen av ärenden beträffande dessa grupper skiljer sig inte åt från prövning av ärenden rörande andra personer. De särskilda regler och styrdokument som gäller prövning av barn ska beaktas även när det gäller prövning av säker resväg. Frågan om resvägen är säker ska således prövas även beträffande barn utan vårdnadshavare som saknar ordnat mottagande, eftersom detta behövs för att fastställa om skyddsbehov föreligger.

Barn utan vårdnadshavare och ensamstående kvinnor behöver i en del fall eskort av vuxen eller manlig person för att kunna resa i vissa länder. Ett barn eller en kvinna kan vara skyddsbehövande om personen måste färdas ensam, men vara utan skyddsbehov om personen har tillgång till eskort. Det kan därför vara av betydelse att utreda och bedöma förekomsten av sådan eskort.

Bilaga till RS/023/2021

Översikt över prövningsordningen

